

DIE MUNISIPALITEIT VAN WINDHOEK

EN

DIE MINISTERSRAAD VAN SWA/NAMIBIA

DIE SUIDEWES-AFRIKAANSE MUNISIPALE
PERSONEELVERENIGING

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPÈLAFDELING)

In die saak tussen:

DIE MUNISIPALITEIT VAN WINDHOEK

Appellant

DIE MINISTERSRAAD VAN SWA/NAMIBIA

Eerste Respondent

en

DIE SUIDWES-AFRKAANSE MUNISIPALE

PERSONEELVERENIGING

Tweede Respondent

CORAM: Wessels, Jansen, Van Heerden, Hefer, ARR et
Eloff, WAR

VERHOOR: 11 September 1984

GELEWER: 25 September 1984

U I T S P R A A K

WESSELS, AR

Gedurende Maart 1982 is 'n aansoek kragtens die

bepalings

bepalings van art 33(1) van Ord. 35 van 1952 (S.W.A.) deur tweede respondent aan eerste respondent gerig vir die instelling van 'n versoeningsraad ter oorweging en skikking van 'n geskil wat na bewering tussen appellant en tweede respondent sou ontstaan het. Na aanleiding van hierdie aansoek het eerste respondent op 8 April 1982 die instelling van 'n versoeningsraad goedgekeur.

Op 30 April 1982 het appellant ooreenkomstig die bepalinge van art 72(1) van die voormelde ordonnansie kennis gegee dat hy na die Hooggeregshof van Suidwes-Afrika in hoër beroep gaan teen die beslissing van eerste respondent om 'n versoeningsraad in te stel. Die eerste respondent het aanvanklik kennis gegee dat die appèl bestry sou word, maar

later

later te kenne gegee dat by die uitspraak van die hof
berus sou word.

Die appèl is deur regters Mouton en Bethune verhoor.

Vir huidige doeleindes is dit onnodig om te verwys na die
geskilpunte wat in die appèl geopper is. Die bevel van
die hof was dat die appèl met koste van die hand gewys
word. Daarna is kennis gegee dat appellant na hierdie hof
appelleer teen die uitspraak van die Hooggeregshof van Suid-
wes-Afrika. Appellant het nie die hof a quo versoek
om verlof tot appèl na hierdie hof toe te staan nie.

Die appèl is ter rolle geplaas vir verhoor deur hierdie hof
op Dinsdag 11 September 1984. Op 26 Julie 1984 het die
griffier van hierdie hof 'n skrywe aan die partye se plaaslike

prokureurs

prokureurs gerig waarin hulle meegedeel is dat die voorsit-

tende regter die indiening versoek van betoogshoofde oor

die vraag of verlof om te appelleer nie verkry moes gewees

het nie. Die advokate wat namens die partye opgetree

het, het aan die versoek voldoen. Uit die betoogshoofde

wat namens die appellant ingedien is, het geblyk dat dit

appellant se houding was dat dit onnodig was om verlof

tot appèl van die hof a quo te verkry. By die verhoor

van bogemelde punt in limine in hierdie hof was dit nog

steeds appellant se houding. Wat tweede respondent

betref, het dit uit betoogshoofde wat ingedien is geblyk

dat dit sy standpunt was (alhoewel dit met 'n mate van

teësin gestel is) dat verlof tot appèl verkry moes gewees het.

By

By die verhoor van die appèl het tweede respondent se advokaat egter van standpunt verander en betoog dat dit onnodig vir appellant was om verlof tot appèl van die hof a quo te verkry.

Nadat die advokate hul betoë in verband met die punt in limine gelewer het, is beveel dat die appèl met koste van die rol geskrap word. Dit is te kenne gegee dat die hof se redes vir sy bevel ter geleëner tyd verstrek sou word. Hulle volg hieronder.

Dit is namens appellant betoog dat in die onderhawige geval die appèl aangeteken is ooreenkomstig die bepalinge van art 14(1)(b) van die Staatspresident se Proklamasie No 222 van 1981, waardeur 'n eie Hooggeregshof vir die

gebied

gebied Suidwes-Afrika ingestel is. Die appèl is teen die uitspraak van die volle hof wat gelewer is na aanleiding van 'n appèl wat voor daardie hof gedien het. Die voormelde art 14(1)(b) bepaal dat 'n appèl teen die uitspraak van die volle hof na hierdie hof sal wees. Voorts is betoog dat verloff tot appèl nie nodig is nie omdat art 14(2)(b) saamgelees met art 14(3) van die voormelde Proklamasie bepaal in welke gevalle verloff tot appèl nodig is, en die onderhawige appèl is nie een van sodanige gevalle nie. Dit is ook betoog dat art 20 van die Hooggeregshofwet 59 van 1959 (die Wet) slegs op appèlle vanaf die provinsiale en plaaslike afdelings van die Hooggeregshof van Suid-Afrika van toepassing is. Art 20 van die Wet is vir die Hoog-

geregshof

geregshof van Suid-Afrika wat art 14 van die voormelde

Proklamasie vir Suidwes-Afrika is. Met ander woorde,

dit handel oor dieselfde onderwerp, nl., die reg van appèl,

van en na watter howe appèl aangeteken kan word, in welke

gevalle verlof tot appèl vereis word en van welke hof dit

verkry moet word.

Na my mening kan die betoog nie opgaan nie.

Eerstens moet onthou word dat die bepalings van die

Proklamasie nie in Suid-Afrika geldend is nie. Voorts

bepaal art 14(2)(c) van die Proklamasie dat

"die reg van appèl is onderworpe aan enige wetsbepalings waarby daardie reg uitdruklik beperk word."

Die regsbevoegdheid van hierdie hof om appèlle te

verhoor

verhoor en te beslis word verleen deur artikels 20 en 21

van die Wet. Art 20 bepaal onder meer dat 'n appèl teen

'n uitspraak of bevel van die hof van 'n provinsiale of

plaaslike afdeling van die Hooggeregshof in 'n siviele geding

deur hierdie hof verhoor word. Art 20(4) van die Wet

lui soos volg:

"4. Daar is geen appèl teen 'n uitspraak
of bevel van die hof van 'n provinsiale
of plaaslike afdeling in 'n siviele ge-
ding of teen enige uitspraak of bevel
van daardie hof op appèl na hom gegee
nie behalwe -

- (a) in die geval van 'n uitspraak of bevel
in 'n siviele geding deur die volle hof
van so 'n afdeling gegee op appèl na hom
ingevolge subartikel (3), met die spe-
siale verlof van die appèlafdeling;
- (b) in enige ander geval, met verlof van
die hof teen die uitspraak of bevel

waarvan

waarvan die appèl aangeteken staan te word of, waar sodanige verlof geweier is, met verlof van die appèlafdeling."

Art 21(1) en (1A)(soos, wat Suidwes-Afrika betref, gewysig deur Proklamasie ZZZ) lui soos volg:

"21. (1) Benewens enige regsbevoegdheid deur hierdie wet of ander wetsbepalings aan hom verleen, is die appèlafdeling regsbevoeg, behoudens die bepaling van hierdie artikel en enige ander wetsbepaling, om 'n appèl teen enige beslissing van die hof van 'n provinsiale of plaaslike afdeling te verhoor en te beslis.

21.(1A) Die appèlafdeling het dieselfde regsbevoegdheid om 'n appèl teen 'n beslissing van die Hooggeregshof van Suidwes-Afrika of van 'n hooggeregshof of hoërhof van 'n staat waaraan onafhanklikheid by wet verleen is, te verhoor en daaroor te beslis as wat hy ten opsigte van 'n beslissing van die hof van 'n provinsiale of plaaslike afdeling het, en 'n bepaling van hierdie Wet of 'n ander wet of hofreël

wat in verband met 'n appèl teen 'n beslissing van 'n hof van 'n provinsiale of plaaslike afdeling van toepassing is, geld mutatis mutandis met betrekking tot 'n appèl teen 'n beslissing van die Hooggeregshof van Suidwes-Afrika of van 'n hooggeregshof of hoërhof van so 'n staat."

Na my mening behoef dit geen betoog nie dat die regsbevoegdheid van hierdie hof om appèlle te verhoor en te besluis slegs deur wetgewing wat in Suid-Afrika geldend is bepaal kan word. Aangesien die Hooggeregshof van Suidwes-Afrika en die hooggeregshof of hoërhof van 'n staat waaraan onafhanklikheid by wet verleen is, nie 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika vir die doeleindes van die Wet is nie, was dit nodig om by

wetgewing

wetgewing wat in Suid-Afrika geld te bepaal, dat hierdie hof regsbevoeg is om appèlle van die voormelde howe te verhoor en te beslis. Daardie regsbevoegdheid is deur art 21 (1A) geskep. Na my mening blyk dit duidelik uit die bewoording van art 21(1A) dat, met die nodige aanpassings (mutatis mutandis), die bepalings wat hierdie hof se regsbevoegdheid om appèlle vanaf 'n provinsiale of plaaslike afdeling te verhoor en te beslis ook van toepassing is op appèlle vanaf die Hooggeregshof van Suidwes-Afrika.

Dit volg, na my mening, dat art 20 (4) ook van toepassing is in die geval van 'n appèl na hierdie hof teen 'n uitspraak van die Hooggeregshof van Suidwes-Afrika. Met ander woorde, hierdie hof sou slegs regsbevoegdheid gehad het om

die

die onderhawige appèl te verhoor en te beslis indien verlof tot appèl van die hof a quo verkry is of, indien die aansoek om verlof geweier is, verlof tot appèl deur hierdie hof verleen is.

Ten slotte dien gemeld te word dat art 20(6)(b) van die Wet nie die appellant baat nie, want dit het klaarblyklik betrekking op "bepalings van enige ander wet" wat territoriale gelding in Suid-Afrika het, en daarom nie op die bepalings van art 14 van die Proklamasie wat, soos reeds aangedui, nie hier geldend is nie.

P J WESSELS, AR

JANSEN, AR	} Stem saam
VAN HEERDEN, AR	
HEFER, AR	
ELOFF, WnAR	